

Aramea-Suomi

Interlineaarinen käännös

Roomalaiskirje

ja

Kolossalaiskirje

Nehemia media

כתבא קדישא
לפינלאנדיא

תאומא לויא

Käännös ja kommentit: Tuomas Levänen, Piikkiö

Kannen suunnittelu ja taitto: Matti Lahtinen, Nehemia media

Kustantaja: Nehemia media, Turku, 2019

Painopaikka: Books on Demand GmbH, Norderstedt, Saksa

Isbn: 978-952-7111-10-9

Pyhät kirjoitukset suomalaisille osa 6.

Aramea-Suomi

Roomalaiskirje 5.

Kolossalaiskirje 119.

Sarjassa ilmestynyt aiemmin:

Pyhät kirjoitukset suomalaisille osa 1:

Aramea-Suomi interlineaari, Paavalin kirjeet galatalaisille, efesolaisille ja filippiiläisille, 2015

Pyhät kirjoitukset suomalaisille osa 2:

Aramea-suomi interlineaari, Johanneksen evankeliumi, 2016

Pyhät kirjoitukset suomalaisille osa 3:

Aramea-suomi interlineaari, Johanneksen ilmestys, 2016

Pyhät kirjoitukset suomalaisille osa 4.

Aramea-suomi interlineaari, Kirje Heprealaisille ja Jaakobin kirje, 2017

Pyhät kirjoitukset suomalaisille osa 5.

Aramea-suomi interlineaari, Matteuksen evankeliumi, 2018

LUKUOHJE

Kirja rakentuu siten, että ensin on arameankielinen teksti, jonka alla on vastaava suomenkielen sana, usein perusmuodossa. Sujuvakieliset käännökset on erotettu interlineaarista lihavoinnilla, joka on kursivoitu.

Tuomas Leväsen kommentit erottuvat sujuvakielisestä käännöksestä siten, ettei niitä ole kursivoitu.

Lukiessasi interlineaaria on hyvä muistaa, että suomennosta luetaan, kuten arameaakin, oikealta vasemmalle. Sujuvakieliset tekstit luetaan normaaliin tapaan vasemmalta oikealle

Roomalaiskirje

Paavalin kirje Roomalaisille

Aramea-Suomi. ”Kirjoitettu Korintossa, ja lähetetty Foebe’n, uskollisen työntekijän käsien kautta” on arameassa viimeinen rivi. Tämä ei ole kreikasta käännetty, eikä kreikka tästä, lukueroja on niin paljon. Critical Text 1920 mukaan. Minulle näytettiin Tiberiassa synagogassa kartta temppelin aikaisista juutalaisten siirtokunnista, ja Roomassa oli yksi maailman suurimmista. Ja siellä käytettiin hepreaa ja arameaa. Apt.28:15, 17 ”veljet” viittaa muihin messiaanisiin juutalaisiin. Suomennettu joulukuu 2014 – tammikuu 2014, korjaukset ja tarkistukset lokakuussa 2018.

1:1 פִּלּוֹס עֲבָדָא דִּישׁוּע מְשִׁיחָא קְרִיאַ וְשְׁלִיחָא

lähetetty ja kutsuma Messias Jeshuan työntekijä Paulos .

דַּאֲתַפְרִישׁ לְאַנְגֵּלִיוֹן דַּאֲלֶהָ:

Jumalan evankeliumille erotettu joka

Paulos, Jeshuan, Messiaan työntekijä, kutsuttu ja lähetetty, joka on erotettu Jumalan evankeliumille.

Suomalaisissa on kääntäjän tulkinta, ”erotettu julistamaan”, kyseessä on kokonaisvaltaisempaa elämäntyötä ja vaellusta, ei pelkkää sanallista julistamista. ”Erotettu” sanavalintana on sen aikaiselle juutalaiselle lukijalle ”fariseuksista erotettu”, molemmat samasta פֶּרִישׁ -sanasta. Paavalin sanavalinnat ovat huolella ylhäältä annettuja.

2 דִּמֵּן קָדִים מֶלֶךְ בִּיד נְבִיֹהָ בְּכַתְבָּא קְדִישָׁא:

pyhät kirjoituksissa profeettojensa kautta lupasi ennen jonka .

Joka on alusta asti luvattu hänen profeettojensa kautta, pyhissä kirjoituksissa.

Lupaus on Aabrahamille annettu tämän sanavalinnan mukaan. ”Pyhät kirjoitukset” tarkoittavat tässä koko meidän vanhaa testamenttiamme, ei mitään muuta. Määritelmä oli tarkka. Jos puhutaan laajemmasta kokonaisuudesta, silloin jätetään ”pyhät” pois, ja puhutaan vain kirjoituksista.

3 עַל בְּרָהּ הוּ דַּאֲתִילַד בְּבֶסֶר מִן זֶרַע דְּבֵית דָּוִיד:

David huoneen siemenestä lihan mukaan syntynyt joka hän poikansa ylle .

Hänen pojastaan, joka on lihan mukaan syntynyt siitä David’n huoneen siemenestä.

Huone puuttuu kreikasta. Jos teksti olisi kreikan käännös, loppu olisi מִן זֶרַע דָּוִיד . Arameassa siemen on määräinen muoto, jolloin lukija yhdistää sen siihen tiettyyn, luvattuun siemeneen.

4 וְאֵתִידַע בְּרָא דְאֶלְהָא בְּחִיל וּבִרְוּחַ קִדּוּשׁ דְּקָם

nousi joka pyhä hengessä ja voimassa Jumalan poika tunnettu ja .

מִן בֵּית-מִיתָא יֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא מָרְנָ:

herramme Messias Jeshua kuolleet huoneesta

Ja hän oli tunnettu Jumalan poikana, voimassa ja hengessä. Pyhä, joka nousi kuolleista; Jeshua, Messias, meidän Herramme!

Kreikka lähtee aivan eri linjalle tässä, sen mukaan ”varmistui Jumalan pojaksi kuolleiden herättämisen kautta.” Kreikan νεκρῶν, nekron, on maskuliinin monikko. Kreikassa hänen asemansa Jumalan poikana vahvistuu kuolleiden ylösnousemuksessa, ja jae on preesens. Tässä ei lue ”pyhä henki” missään tapauksessa, kuten kaikki käännökset sen ilmaisevat, vaan lause loppuu sanojen välissä. Pyhä henki on arameassa רִּוּחָא דְּקֻדְשָׁא. Vaikka daletia ei ole pakko laittaa, alef määräisenä muotona on. Jos jae olisi kreikasta käännetty, tunnetun tilalla olisi ”asetettu, säädetty”, tai jotain vastaavaa, eri sanajärjestys ja normaali ruach d’kudsha ja ylösnousemuksesta kuum-verbistä pidempi muoto, קִיבִּישָׁא – myös poika on määräisessä muodossa.

5 דְּבָהּ נִסְבֵּן טִיבּוּתָא וְשְׁלִיחוּתָא בְּכֻלְהוֹן עֲמֻמָּא אִיד

kuin kansat heissä kaikissa lähetteliäisyys ja siunaus saaneet hänessä että .

דִּנְשַׁתְּמַעוֹן לְהִימְנוּתָא דִּשְׁמָה:

nimensä uskollisuudelle kuuliaisit olisivat että

Jonka kautta me olemme saaneet siunauksen ja apostolin tehtävän kaikkien kansakuntien keskuudessa, että heistä tulisi kuuliaisia sille hänen nimensä uskollisuudelle.

6 דָּאף אַנְתּוֹן מְנַהּוֹן אַנְתּוֹן קְרִיָא בִּישׁוּעַ מְשִׁיחָא:

Messias Jeshuassa kutsutut te heistä te myös että .

Että myös te olette heidän keskuudestaan kutsuttuja, Jeshuan, Messiaan kautta.

7 לְכֻלְהוֹן דְּבִרְהוּמִי חֲבִיבֻהּ דְּאֶלְהָא קְרִיָא

kutsutut Jumalan rakkaansa Rhoomi’ssa jotka heille kaikille .

וּקְדִישָׁא שְׁלָמָא וְטִיבּוּתָא עֲמֻכּוֹן מִן אֶלְהָא אֲבוֹן

isämme Jumalasta kanssanne siunaus ja rauha pyhät ja

וּמִן מָרְנָ יֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא:

Messias Jeshua herrastamme ja

Kaikille heille, jotka ovat Roomassa, kutsutut ja pyhät; rauha ja siunaus olkoon teidän kanssanne, Jumalalta, meidän isältämme, ja meidän Herraltamme Jeshualta, Messiaalta!

8 לֹקְדִם מוֹדָא אֲנָא לֵאלֹהֵי בִישׁוּעַ מְשִׁיחָא עַל כְּלָיוֹן
teistä kaikista Messias Jeshuassa Jumalalleni minä kiitän ensimmäisenä .
דְּהִימָנוּתְכוֹן אֲשַׁמְעֵת בְּכֻלָּהּ עַלמָא:
maailma kaikessaan kuultu uskollisuutenne että

Ensimmäisenä, minä kiitän minun Jumalaani, Jeshuan, Messiaan kautta teistä kaikista, sillä teidän uskollisuudestanne on kuultu kaikessa maailmassa.

Kreikassa ”julistetaan”. Jos teksti olisi kreikasta käännetty ”kuultu” tilalla olisi
אכתרוזת .

9 סִהֵד הֵו לִי גִיר אֱלֹהָא דִּלֵּה מִשְׁמֵשׁ אֲנָא בְּרוּחַ
hengessä minä palvelen häntä että Jumala sillä minulle hän todistaa .
בְּאַנְגֵּלִיוֹן דְּבִרָהּ דִּדְלָא שְׁלֹא בְּכִלְזִבֵּן מִתְדַכֵּר
muistutetaan ajat kaikessa tauko ilman että poikansa evankeliumissa
אֲנָא לְכוֹן בְּצִלּוֹתִי:
rukouksissani teille minä

Sillä minulle todistaa hän, Jumala, jota minä palvelen häntä hengessä, hänen poikansa evankeliumin kautta, taukoamatta, koko ajan minua muistutetaan teistä minun rukouksissani.

10 וּמִתְחִנֵּן אֲנָא דָּאן מִן כְּדוֹ תִּתְפַּתַּח לִי אֲוִרְחָא בְּצִבְיָה
tahtonsa tie minulle avautuisi nyt –sta jos että minä armahdusta ja .
דִּאלֵהָא דֵּאֲתָא לְנִתְכוֹן:
luoksenne tulen että Jumalan

Ja minä toivon armahdusta, että jos tästä minulle aukeaisi Jumalan tahtojen tie, että tulen teidän luoksenne.

Kreikassa ”minä aina rukouksessa kerjään...”, jos tämä olisi kreikasta käännetty, sanavalinnat menisivät sen mukaan. Alku pitäisi siis olla וּבֵעָא אֲנָא בְּצִלּוֹתִי. Mutta jae menee eri tavalla.

11 מִטֵּל דְּטָב סָנָא אֲנָא דִּיאַחֲזִיקוֹן וְאַתָּל לְכוֹן מוֹהֲבָתָא

lahja teille antaa ja teidät nähdä että minä halunnut kovin koska .

דִּירוֹת דְּבָה פִּשְׁתְּרוֹן:

todellistuisivat hänessä että hengen

Sillä minä olen kovasti halunnut nähdä teidät ja antaa teille sen hengen lahjan, että sen kautta asiat tulisivat teille todellisemmaksi.

KR38 ”jonkun lahjan”, aramea käyttää määräistä muotoa, se yksi tietty lahja. Hengen täyteys tekee hengelliset asiat todellisemmiksi, ei välttämättä vahvista millään tavalla.

12 וְאַכְחָדָא נְתַבֵּיא בְּהִימָנוּתָא דִּילְכוֹן וְדִילִי:

minun ja teidän uskollisuudessa lohduttaisin yksi kuin ja .

Ja yhdessä saisimme lohdutusta siinä teidän, ja minun, uskollisuudessa.

13 צָבָא אֲנָא דִּין אַחִי דִּתְדַעְיוֹן דִּזְבְּנִין סְגִיָּא צְבִית דְּאַתָּא

tulen että tahdoin monet kerrat että tietäisitte että veljeni mutta minä tahdon .

לְנִתְכוֹן וְאַתְכְּלִית עֲדָמָא לְהַשָּׂא דְּאַף בְּכוֹן נְהוּא לִי

minulle oleva teissä myös että tälle saakka estetty ja luoksenne

אַדְשָׂא אִיד דְּבִשְׂרָכָא דְּעִמְמָא:

kansakuntien muissa jotka kuin sato

Mutta minä tahdon, veljeni, että te tietäisitte, että minä olen monet kerrat tahtonut tulla teidän luoksenne, ja tähän saakka olen ollut estetty, että minulle olisi teidänkin kauttanne sitä satoa, jota on muissakin kansakunnissa.

Kreikassa ”suunnitellut”, arameassa ”tahtonut”. Jos teksti olisi kreikasta käännetty, tahtomisen tilalla olisi eri sana.

14 יוֹנִיָּא וּבְרַבְרִיָּא חֲכִימָא וְסַכְלָא דְּלִכְלִנָּש חִיב

velallinen jokaiselle että tyhmät ja viisaat barbaarit ja kreikkalaiset .

אֲנָא דְּאַכְרִין:

julistan että minä

Kreikkalaiselle ja barbaarille, viisaille ja tyhmille, jokaiselle minä olen velassa saarnata.

Arameasta suomeksi käännettyt Paavalin kirjeet roomalaisille ja kolossalaisille ovat 6. osa projektia, jossa julkaistaan kaikki Uuden Testamentin tekstit arameasta käännettyinä. Käännöstyö avaa meille länsimaisille kristityille ikkunan idän kristillisyyteen, jossa Raamatun tekstit ovat olleet käytössä arameankielisinä alkuseurakunnan ajoista lähtien. Arameankielen elävyydestä johtuen näitä kirjoituksia ei ole käännetty, eikä muokattu, vaan ne ovat meidän käytössämme sellaisina kuin niitä on luettu Syyrian, Irakin ja muissa lähi-idän kristillisissä kirkkoissa hyvin varhaisista ajoista lähtien. Aramean teksteistä käännettyt tekstit tuovat meille yhden uuden syventävän näkökulman Jumalan sanan rikkauteen.

Aramea-Suomi interlineaarinen käännös avaa meille mahdollisuuden lisätä ymmärrystämme niin idän kirkkojen opetuksesta kuin Raamatun teksteistä muutenkin. Kirja sisältää arameankielisen tekstin, sen rivien välisen sanatarkan käännöksen, sujuvan suomenkielisen tekstin ja kääntäjän kommentit.

Tuomas Leväsen ansiokas käännöstyö on tuonut nämä tekstit ulottuvillemme.

9 789527 111109